

Jag följer min vägvisare tätt i hälarna. Hans ädla panna kröns av lager.

Jag letar efter en vän från förr, **Sam Peckinpah**.

I Helvetets andra krets hittar jag honom slutligen, Samuel Peckinpah, uppkallad efter berget vid vars fot han föddes. Sam sitter och dricker sin eviga whisky tillsammans med Ben Johnson och Warren Oates. Jag ser också William Holden och Robert Ryan och Randolph Scott, kumpaner från Sams filmer. De ser ut att ha det rätt trevligt med tanke på omständigheterna. Det blåser infernaliskt.

Det var 1970. Gunnar Wiman och jag hade sedan flera år försett oss på Sam Peckinpahs westernfilmer. Vi höll dem högt. Nu skulle hans nya film ha premiär i Sverige och han hade kommit hit för att vara med. Stig Björkman tyckte att vi skulle intervjua honom för Chaplin.

Vi var ängsliga. Peckinpah var okänd för sitt vilda leverne. Han hade flyttat ut ur studio och förlade i allt högre grad inspelningarna till avlägsna platser i den kaliforniska öknerna eller i Mexiko där han och hans vilda gäng av återkommande skådisar och inspelningspersonal levde rövare till producenternas förtvivlan.

Peckinpah hade tagit in på hotell Foresta på Lidingö. Gunnar och jag for dit ut i min gamla Citroën B11. Vilda tjuv och skränanden vägledde oss redan i hotellkorridoren. Vi tog mod till oss och knackade på.

Dörren öppnades av en upprymd Per Oscarsson. Längre in i rummet stod Peckinpah själv i kalsonger och piskade en soffa med sin livrem.

Oscarsson hade medverkat i någon TV-film Peckinpah regisserat. Kanske höll han på att spela upp en scen i ett kommande projekt?

ramlade ur på Lidingöbron

Det var eftermiddag. Peckinpah var redan påtagligt berusad. På kvällen skulle han framträda på Filmklubben i Z-salen i ABF-huset på Sveavägen, motsvarigheten till dagens Cinemateketvisningar i Filmhuset. Vi föreslog att vi skulle genomföra intervjun på Restaurang Gyllene Cirkeln, som låg vägg i vägg. Peckinpah accepterade. Vi for några whisky senare iväg i den gamla franska bilen vars make den amerikanske vännen aldrig skadat. På Lidingöbron höll han på att falla

play it again, Sam!

ur. Gunnar lyckades få tag i honom och fick med stort besvär igen dörren som på franskt manér öppnades åt fel håll.

Vi riggade upp bandspelaren på restaurangbordet mellan oss och intervjuoffret. Offer, förresten. Vi var snarare hans offer. Vi hade hjärtat i halsgropen. Han svarade kort när vi ville att han skulle svara utförligt på vår djuplodande frågor om hans våldsamma filmers samband med olika antika tragedier. Han svor oändliga ramsor och höll långa utläggningar som svar på det vi tyckte var transportfrågor, och om vilka vi begrep föga: producenterna, fotograferna, manusens tillkomst. Han avbröt sig då bara för att slå i mer åt oss och skåla. Vi vågade inte tacka nej av rädsla för att stöta oss med honom, framstå som veklingar och ådra oss ett av hans beryktade vredesutbrott. Vi blev fullare och fullare. Våra frågor krångligare och krångligare. Peckinpahs svordomsträder längre och längre.

– Kommer du dragande nu igen med dina knepiga frågor om Sofokles och Euripides och Aiskylos! Dina verklighetsfrånvända resonemang om mina våldsamma filmers poesi. Däre! *It's a lost way of life. A lost philosophy. A lost sense of honor!*

Peckinpah grabbar tag i Ben Johnson när den onda stormen kommer farande. Det blåser en aldrig vilande avgrundsorkan här i den andra kretsen i Helvetet.

– Fick du inte nog senast?
Han flinar och tar en djup klunk ur whiskyflaskan.

– Sam, jag har kommit för att ställa andra frågor. Mycket vatten har runnit under broar-

na. Jag har filmat själv en hel del sedan vi sågs då för länge sedan. Jag har lärt mig. Tror jag. Jag vill fråga dig om det som jag inte hade vett att fråga dig om då. Om kamerapositioner och kamerarörelser. Om hur du instruerade dina skådisar och dina ljuddiskussioner med Lucien Ballard och dina andra fotografer. Om objektivval och utsnitt. Om några av dina makalösa scenerier.

en brinnande kärlek

Men mest vill jag fråga dig om vad som var intention och vad som var slump, om vilka oförutsedda lyckokast som uppstod ur mistaget.

Han lutar sig ivrigt fram.

– Det handlar om kärlek. Passion. Hängivenhet. Också den som skriver om film, om konst över huvud taget, måste brinna. Kunskap och kärlek. Det är vad det handlar om. Den spekulativa filmen kan man känna igen bara om man älskar den renhjärtade filmen. Då behöver man inte ödsla tid. Då kan man skriva om det som är bra.

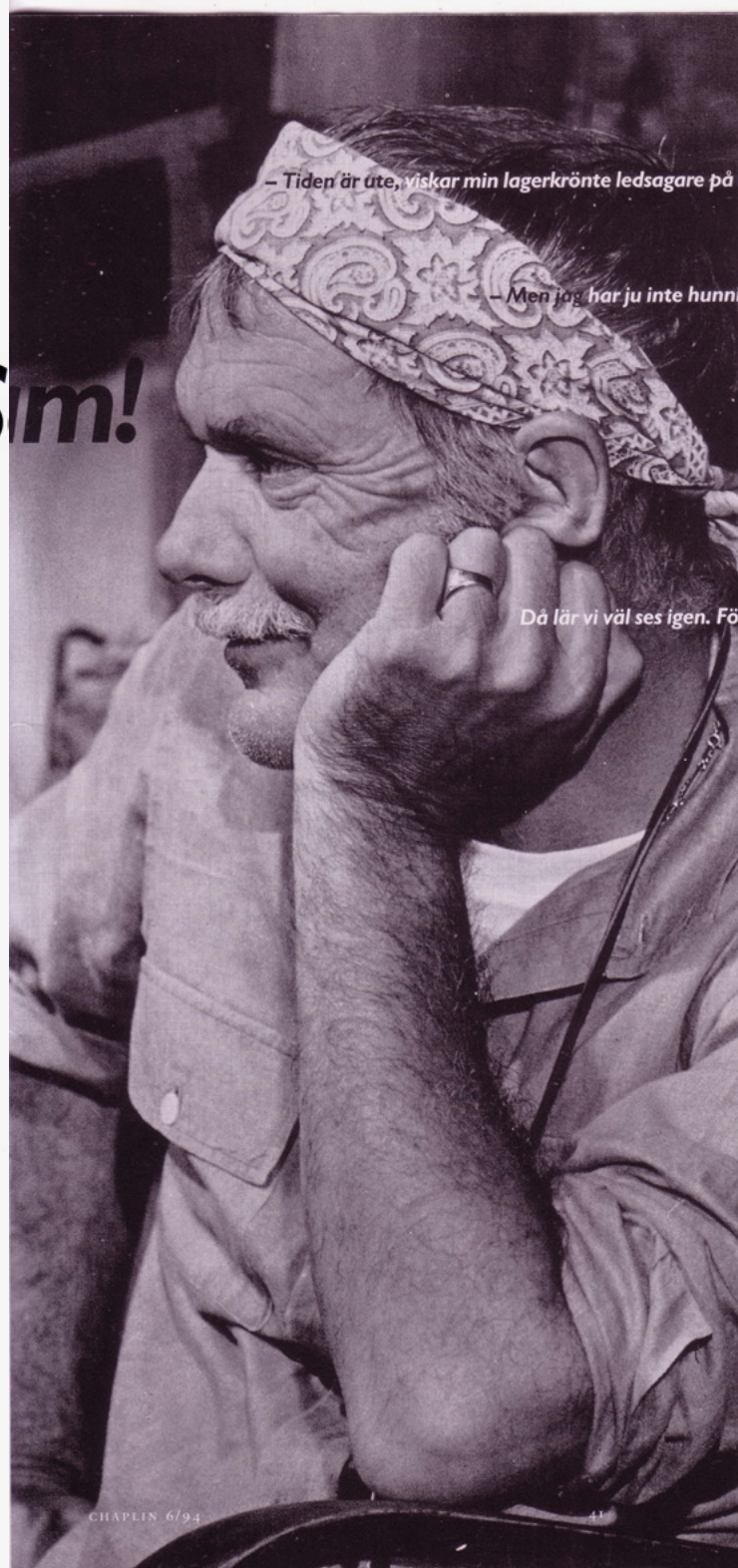
– Och det finns alltid, i en film som är gjord med hjärtat och inte med plånboken, något som är bra. En originell ton. Ett självständigt anslag. Ibland kan man få söka länge, men det finns alltid där. Och då kan man skriva om det.

– Tiden är ute, viskar min lagerkrönte ledsagare på helvetesvandringen. Vi måste ge oss av.

– Men jag har ju inte hunnit ställa mina frågor, protesterar jag.

– Ta det lugnt, skrockar Peckinpah. Spar dina frågor tills du dör.

– Då lär vi väl ses igen. För tids nog hamnar du väl här du med, antar jag.

– Tiden är ute, viskar min lagerkrönte ledsagare på helvetesvandringen. Vi måste ge oss av.

– Men jag har ju inte hunnit ställa mina frågor, protesterar jag.

Då lär vi väl ses igen. För du hamnar väl här du med, antar jag.

– Ta det lugnt, skrockar Peckinpah. Spar dina frågor tills du dör!

– Då har vi all tid i helvetet på oss. Och vem vet, du kanske har kommit på helt nya frågor då, flinar han.

Han vinkar farväl och biter upp korken på en ny whiskyflaska och låter sig föras bort av den svarta stormen.

Artikeln i Chaplin, då? Ja, den var införd i nummer 4, 1970.

Texten är en blandning av rekonstruktioner ur whiskydimmorna av vårt samtal och fragment uppsnappade med mycken möda från en nätt och jämnt hörbar inspelning. I fyllan och villan hade Gunnar och jag schablat med knapparna på bandspelaren och fumlut med mikrofonen så att ljudet bara bitvis gått in på bandet. Artikeln gavs inte desto mindre den storstättliga rubriken "En förlorad livsstil, Sam Peckinpah talar om döden, våldet och moralen i sina filmer."

ULF VON STRAUSS
Fotnot: Balladen om Cable Hogue visas på Cinemateket i Stockholm den 8 januari.